

EL

EL

EL

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 28.2.2011
COM(2011) 84 τελικό

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**σχετικά με την υλοποίηση και την εφαρμογή ορισμένων διατάξεων της οδηγίας
2008/94/ΕΚ περί προστασίας των μισθωτών σε περίπτωση αφερεγγυότητας του
εργοδότη**

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με την υλοποίηση και την εφαρμογή ορισμένων διατάξεων της οδηγίας 2008/94/ΕΚ περί προστασίας των μισθωτών σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η οδηγία 2008/94/ΕΚ¹ (εφεξής «η οδηγία») κωδικοποιεί την οδηγία 80/987/ΕΟΚ² του Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκε τελευταία με την οδηγία 2002/74/ΕΚ³.

Η οδηγία αποσκοπεί στην προστασία των μισθωτών σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη τους, και ιδίως στη διασφάλιση της πληρωμής των ανεξόφλητων απαιτήσεών τους. Προς τούτο, τα κράτη μέλη πρέπει να συστήσουν οργανισμό που θα εγγυάται την πληρωμή των εν λόγω απαιτήσεων.

Το άρθρο 15 της οδηγίας προβλέπει ότι η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση σχετικά με την εκτέλεση και την εφαρμογή από τα κράτη μέλη των άρθρων 1 έως 4, 9 και 10, του άρθρου 11 δεύτερο εδάφιο, του άρθρου 12 στοιχείο γ) και των άρθρων 13 και 14.

Κατά την κατάρτιση της παρούσας έκθεσης, η Επιτροπή ανέθεσε σε ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες την εκπόνηση μελέτης, απέστειλε ερωτηματολόγιο στα κράτη μέλη και τους ευρωπαϊούς κοινωνικούς εταίρους και τους κάλεσε να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους επί των πορισμάτων της μελέτης.

2. ΠΕΛΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ (ΑΡΘΡΑ 1, 2 ΚΑΙ 13)

2.1. Μισθωτοί που προστατεύονται

Πέραν των παρεκκλίσεων που αναφέρονται κατωτέρω, η οδηγία εφαρμόζεται σε όλα τα πρόσωπα που θεωρούνται μισθωτοί σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι μισθωτοί με συμφωνία για την εκτέλεση εργασίας εξαιρούνται της προστασίας που παρέχεται δυνάμει της οδηγίας στην Τσεχική Δημοκρατία. Η Επιτροπή θα διερευνήσει εξάλλου εάν τα πρόσωπα αυτά θεωρούνται ή όχι μισθωτοί

¹ Οδηγία 2008/94/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2008, περί προστασίας των μισθωτών σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη. ΕΕ L 283 της 28.10.2008.

² Οδηγία 80/987/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 20ής Οκτωβρίου 1980, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την προστασία των μισθωτών σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη. ΕΕ L 283 της 28.10.1980, σ. 23.

³ Οδηγία 2002/74/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Σεπτεμβρίου 2002, για την τροποποίηση της οδηγίας 80/987/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την προστασία των μισθωτών σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη. ΕΕ L 270 της 8.10.2002, σ. 10.

σύμφωνα με το τσεχικό εργασιακό δίκαιο, δεδομένου ότι στην περίπτωση αυτή η εξαίρεσή τους θα συνιστούσε παράβαση της οδηγίας.

Η οδηγία επιβάλλει ρητώς στα κράτη μέλη την υποχρέωση να καλύπτουν τους μισθωτούς μερικής απασχόλησης, τους μισθωτούς με σύμβαση ορισμένου χρόνου και τους μισθωτούς με σχέση πρόσκαιρης απασχόλησης (άρθρο 2 παράγραφος 2). Σύμφωνα με τις πληροφορίες που διαθέτει Επιτροπή, όλα τα κράτη μέλη συμμορφώνονται προς αυτή την απαίτηση.

Η οδηγία απαγορεύει στα κράτη μέλη να εξαρτούν το δικαίωμα προστασίας των μισθωτών από μια ελάχιστη διάρκεια της σχέσεως εργασίας (άρθρο 2 παράγραφος 3). Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η νομοθεσία της Κύπρου απαιτεί να έχει εργασθεί ένας μισθωτός για τον ίδιο εργοδότη επί 26 τουλάχιστον συναπτές εβδομάδες προ της ημερομηνίας επελεύσεως της αφερεγγυότητας του εργοδότη, προκειμένου να δικαιούται πληρωμής. Αυτό, κατά την άποψη της Επιτροπής, ενδέχεται να συνιστά παράβαση της οδηγίας.

Κατ' εξαίρεση, τα κράτη μέλη επιτρέπεται να εξαιρούν ορισμένες κατηγορίες μισθωτών:

α) εφόσον υπάρχουν άλλες μορφές εγγύησης οι οποίες εξασφαλίζουν στους ενδιαφερομένους προστασία ισοδύναμη με εκείνη που απορρέει από την οδηγία (άρθρο 1 παράγραφος 2). Τρία κράτη μέλη έχουν κάνει χρήση αυτής της δυνατότητας: Στο Βέλγιο, οι εργαζόμενοι και οι μαθητευόμενοι σε επιχειρήσεις οι οποίοι είναι μέλη διαφόρων μικτών επιτροπών ή υποεπιτροπών εξαιρούνται της προστασίας από το γενικό Ταμείο Εγγυήσεων αλλά προστατεύονται από τομεακά ταμεία που έχουν συσταθεί μέσω συλλογικής συμβάσεως. Στην Κύπρο, εξαιρούνται τα μέλη πληρωμάτων του εμπορικού ναυτικού που δεν αποτελούν μόνιμους κατοίκους. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, εξαιρούνται οι εργαζόμενοι σε πλοία του εμπορικού ναυτικού («merchant seamen»). Η Επιτροπή θεωρεί ότι το ναυτικό προνόμιο («maritime lien»)⁴, το οποίο φαίνεται ότι αποτελεί την κύρια προστασία που παρέχεται στους ναυτικούς στα εν λόγω δύο κράτη μέλη σε περίπτωση αφερεγγυότητας εργοδότη, μπορεί να μην παρέχει πάντοτε επίπεδο προστασίας ισοδύναμο με τον οργανισμό εγγύησης, δεδομένου ότι σε ορισμένες περιπτώσεις η αξία του σκάφους ενδέχεται να μην καλύπτει το ελάχιστο ποσό των ανεξόφλητων απαιτήσεων που προβλέπεται από την οδηγία.

β) οι κατ' οίκον εργαζόμενοι που απασχολούνται από φυσικό πρόσωπο και οι αλιείς που αμείβονται με το "κομμάτι", εφόσον οι εξαιρέσεις αυτές προβλέπονταν ήδη στην εθνική νομοθεσία κατά την έναρξη ισχύος της οδηγίας 2002/74/EK στο σχετικό κράτος μέλος (άρθρο 1 παράγραφος 3). Η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι αλιείς που αμείβονται με το "κομμάτι" εξαιρούνται στην Ελλάδα, την Ιταλία, τη Μάλτα και το Ηνωμένο Βασίλειο· οι δε κατ' οίκον εργαζόμενοι εξαιρούνται στην Ισπανία, τη Γαλλία, τη Μάλτα, τις Κάτω Χώρες και την Πολωνία.

⁴

Το ναυτικό προνόμιο (maritime lien) επί πλοίου παρέχει προτεραιότητα σε ορισμένες απαιτήσεις (συμπεριλαμβανομένων μισθολογικών) έναντι εγγεγραμμένων υποθηκών, «hypothèques» και επιβαρύνσεων. Διεθνής σύμβαση ναυτικών προνομίων και υποθηκών του 1993 (International Convention on Maritime Liens and Mortgages).

2.2. Σχετικοί εργοδότες

Η οδηγία εφαρμόζεται για όλους τους εργοδότες, όπως ορίζονται από την εθνική νομοθεσία, οι οποίοι τελούν σε κατάσταση αφερεγγυότητας. Η οδηγία δεν προβλέπει τη δυνατότητα εξαίρεσης οιασδήποτε κατηγορίας εργοδοτών.

Ένας εργοδότης θεωρείται ότι τελεί σε κατάσταση αφερεγγυότητας (άρθρο 2 παράγραφος 1) όταν:

- έχει ζητηθεί η έναρξη συλλογικής διαδικασίας που βασίζεται στην αφερεγγυότητά του, προβλεπόμενη από την εθνική νομοθεσία, η οποία επιφέρει τη μερική ή ολική πτωχευτική απαλλοτρίωση του εν λόγω εργοδότη, καθώς και τον διορισμό συνδίκου (ή προσώπου που ασκεί παρεμφερή καθήκοντα).
- η αρμόδια αρχή αποφάσισε την έναρξη της διαδικασίας (ή διαπίστωσε ότι η επιχείρηση του εργοδότη έκλεισε οριστικά και ότι η ανεπάρκεια των διαθέσιμων στοιχείων του ενεργητικού δεν δικαιολογεί την έναρξη της διαδικασίας).

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1346/2000⁵ του Συμβουλίου εφαρμόζεται στις συλλογικές διαδικασίες οι οποίες προϋποθέτουν την αφερεγγυότητα του οφειλέτη, συνεπάγονται τη μερική ή ολική πτωχευτική του απαλλοτρίωση και τον διορισμό συνδίκου (άρθρο 1 παράγραφος 1), δηλ. στις ίδιες διαδικασίες αφερεγγυότητας που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας. Στις περιπτώσεις αυτές, με λίγες εξαιρέσεις, τα κράτη μέλη επιβεβαίωσαν στην Επιτροπή ότι οι τύποι εθνικών διαδικασιών αφερεγγυότητας που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας είναι αυτοί που απαριθμούνται στο παράρτημα Α του κανονισμού. Οι εξαιρέσεις είναι οι ακόλουθες: Στη Γερμανία μόνον η «Insolvenzverfahren» θεμελιώνει απαίτηση που προστατεύεται από την οδηγία· η Ελλάδα εξαιρεί τις εξής περιπτώσεις: α) την προσωρινή διαχείριση εταιρείας (διοίκηση και διαχείριση των πιστωτών) και β) την υπαγωγή επιχείρησης υπό επίτροπο με σκοπό την επίτευξη συμβιβασμού με τους πιστωτές· η Ιρλανδία εξαιρεί την «examinership» και την «winding up of partnerships»· στην Ουγγαρία μόνον οι διαδικασίες εκκαθάρισης («felszámolás eljárás») καλύπτονται από την εθνική νομοθεσία εφαρμογής· στη Σλοβενία εξαιρούνται η «skrajšani stečajni postopek» και η «prisilna poravnava v stečaju». Δεδομένου ότι οι ορισμοί των διαδικασιών αφερεγγυότητας οι οποίες καλύπτονται από τις δύο νομικές πράξεις είναι οι ίδιες, η Επιτροπή εξετάζει το ζήτημα επισταμένως προκειμένου να βεβαιωθεί ότι καλύπτονται όλες οι σχετικές διαδικασίες αφερεγγυότητας.

Εξάλλου, η βελγική νομοθεσία, αντί της αφερεγγυότητας, χρησιμοποιεί τον όρο «κλείσιμο επιχείρησης». Ο όρος αυτός σημαίνει την «οριστική παύση της κύριας λειτουργίας της επιχείρησης όταν ο αριθμός των εργαζομένων μειώνεται σε λιγότερο από το ένα τέταρτο του αριθμού των εργαζομένων που απασχολούνταν κατά μέσον όρο στην επιχείρηση κατά τα τέσσερα τρίμηνα που προηγήθηκαν του τριμήνου κατά το οποίο συνέβη η οριστική παύση της κύριας λειτουργίας της επιχείρησης⁶». Περιπτώσεις αφερεγγυότητας όπως ορίζονται από την οδηγία ενδέχεται να μην καλύπτονται από το βελγικό ταμείο εγγυήσεων.

⁵ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1346/2000 του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 2000, περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας. ΕΕ L 160 της 30.6.2000, σ. 1.

⁶ Άρθρο 3 εδάφιο 1 περίπτωση 1 του νόμου της 26ης Ιουνίου 2002.

Η Δανία, η οποία δεν δεσμεύεται από τον κανονισμό, πληροφόρησε την Επιτροπή ότι οι ακόλουθες περιπτώσεις καλύπτονται από το εθνικό ταμείο εγγυήσεων: α) η κήρυξη πτώχευσης· β) η παύση εμπορικής δραστηριότητας από τον εργοδότη εφόσον διαπιστωθεί ότι είναι αφερεγγυός· γ) ο θάνατος εργοδότη, εφόσον η παρουσία του τελεί υπό διαχείριση λόγω αφερεγγυότητας ή έχει τεθεί υπό εκκαθάριση χωρίς διαχείριση.

Σε κάθε περίπτωση, η οδηγία (άρθρο 2 παράγραφος 4) επιτρέπει στα κράτη μέλη να επεκτείνουν την προστασία των μισθωτών σε άλλες περιπτώσεις αφερεγγυότητας οι οποίες δεν πληρούν τους όρους που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 1.

Η οδηγία δεν διακρίνει μεταξύ εμπορευομένων και μη εμπορευομένων, μεγάλων ή μικρών εργοδοτών και εργοδοτών κερδοσκοπικού ή μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα· τέτοια διάκριση δεν πρέπει να κάνουν ούτε τα καθεστάτα εγγυήσεων των κρατών μελών. Η Επιτροπή επισημαίνει, ωστόσο, ότι στην Ουγγαρία μόνον ορισμένες κατηγορίες φυσικών ή νομικών προσώπων μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενα διαδικασίας αφερεγγυότητας. Ομοίως, στο Λουξεμβούργο διαδικασίες αφερεγγυότητας μπορούν να κινηθούν μόνο κατά εμπορικής επιχείρησης ή φυσικού προσώπου που θεωρείται εμπορευόμενος. Ο περιορισμός αυτός ενδέχεται να έχει ως αποτέλεσμα να εξαιρεθούν από την προστασία της οδηγίας εργαζόμενοι που απασχολούνται από ορισμένα νομικά και φυσικά πρόσωπα.

3. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΕΓΓΥΗΣΗΣ (ΑΡΘΡΑ 3 ΚΑΙ 4)

Οι απαιτήσεις τις οποίες αναλαμβάνει ο οργανισμός εγγύησης είναι όσες αφορούν ανεξόφλητες αμοιβές εργασίας βάσει σύμβασης απασχόλησης και οι οποίες αντιστοιχούν σε περίοδο που προηγείται και/ή έπεται συγκεκριμένης ημερομηνίας που καθορίζουν τα κράτη μέλη. Η Βουλγαρία, η Τσεχική Δημοκρατία, η Δανία, η Ελλάδα, η Μάλτα, η Πορτογαλία και η Αυστρία έχουν καθορίσει περίοδο αναφοράς 6 μηνών πριν από την αίτηση κήρυξης σε κατάσταση αφερεγγυότητας στην οποία πρέπει να αναφέρονται οι απαιτήσεις· η Πολωνία έχει καθορίσει περίοδο αναφοράς 9 μηνών· η Ιταλία και η Λετονία περίοδο 12 μηνών· η Σλοβακία, η Ιρλανδία και η Λιθουανία περίοδο 18 μηνών· η Κύπρος έχει καθορίσει περίοδο 78 εβδομάδων· το Βέλγιο έχει καθορίσει περίοδο από 12 μήνες πριν από το κλείσιμο της εταιρείας έως 13 μήνες μετά από αυτό. Ορισμένα κράτη μέλη δεν έχουν καθορίσει περίοδο αναφοράς αλλά μόνο μία ημερομηνία πριν και/ή μετά, στην οποία πρέπει να αναφέρονται οι απαιτήσεις. Τα κράτη αυτά είναι η Εσθονία, η Γαλλία, η Γερμανία, το Λουξεμβούργο, η Ουγγαρία, οι Κάτω Χώρες, η Ρουμανία, η Σλοβενία, η Ισπανία, η Φιλανδία, η Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

Ο ορισμός του όρου «πληρωμή» επαφίεται στις εθνικές νομοθεσίες, γεγονός που συνεπάγεται διαφορές μεταξύ των κρατών μελών ως προς το εύρος της εγγύησης. Παρόλα αυτά, το εθνικό δίκαιο πρέπει να σέβεται τη γενική αρχή της ισότητας και της μη διακριτικής μεταχείρισης κατά τον καθορισμό των παροχών με την καταβολή των οποίων βαρύνεται ο οργανισμός εγγύησης⁷.

⁷ Απόφαση του Δικαστηρίου (πρώτο τμήμα) της 16ης Δεκεμβρίου 2004. Υπόθεση C-520/03. José Vicente Olaso Valero κατά Fondo de Garantía Salarial (Fogasa). Συλλογή 2004 σ. I-12065, σκέψη 34.

Η οδηγία (άρθρο 4 παράγραφος 1) παρέχει επίσης στα κράτη μέλη την ευχέρεια να περιορίζουν την υποχρέωση πληρωμής των οργανισμών εγγύησης κατά δύο τρόπους:

- α) Καθορίζοντας τη διάρκεια της περιόδου που θεμελιώνει την πληρωμή των ανεξόφλητων απαιτήσεων από τον οργανισμό εγγύησης, υπό την προϋπόθεση ότι η διάρκεια αυτή δεν είναι μικρότερη από την περίοδο που καλύπτει την αμοιβή των τελευταίων τριών μηνών της εργασιακής σχέσης ή οκτώ εβδομάδες εάν προβλέπεται περίοδος αναφοράς τουλάχιστον 18 μηνών (άρθρο 4 παράγραφος 2). Το Βέλγιο, η Δανία, η Γαλλία, η Ουγγαρία, η Αυστρία και η Φιλανδία δεν έχουν κάνει χρήση αυτής της δυνατότητας. Η Βουλγαρία, η Τσεχική Δημοκρατία, η Γερμανία, η Εσθονία, η Ελλάδα, η Ιταλία, η Λετονία, η Λιθουανία, η Μάλτα, η Πολωνία, η Ρουμανία, η Σλοβενία και η Σλοβακία επέλεξαν ανώτατη περίοδο τριών μηνών· η ανώτατη περίοδος είναι οκτώ εβδομάδες στην Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο, 13 εβδομάδες στην Κύπρο και 19 εβδομάδες στις Κάτω Χώρες· στην Ισπανία είναι 150 ημέρες, ενώ στο Λουξεμβούργο και την Πορτογαλία είναι έξι μήνες· στη Σουηδία είναι οκτώ μήνες.
- β) Καθορίζοντας ανώτατα όρια για τις πληρωμές που καταβάλλονται από τον οργανισμό εγγύησης, υπό την προϋπόθεση ότι αυτά δεν μπορούν να είναι χαμηλότερα από ένα όριο κοινωνικώς συμβατό με τον κοινωνικό στόχο της οδηγίας (άρθρο 4 παράγραφος 3). Όλα τα κράτη μέλη έχουν καθορίσει τέτοια ανώτατα όρια, με εξαίρεση τις Κάτω Χώρες, όμως οι μέθοδοι υπολογισμού των ορίων αυτών διαφέρουν σημαντικά. Η οδηγία δεν περιλαμβάνει συγκεκριμένες διατάξεις σχετικά. Ωστόσο, όπως αναγνώρισε η Επιτροπή στην έκθεσή της σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας του 1995⁸, θεωρείται ότι εάν οι πληρωμές του οργανισμού εγγύησης ήταν σε τελική ανάλυση ισοδύναμες με τις κοινωνικές παροχές ή με τον νομικά κατοχυρωμένο ελάχιστο μισθό, ενδέχεται να προκύψουν προβλήματα όσον αφορά τη συμβατότητα με τον κοινωνικό στόχο της οδηγίας.

4. ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ (ΑΡΘΡΑ 9 ΚΑΙ 10)

Η οδηγία προβλέπει ότι όταν μια επιχείρηση με δραστηριότητες στο έδαφος τουλάχιστον δύο κρατών μελών βρίσκεται σε κατάσταση αφερεγγυότητας, ο οργανισμός που είναι αρμόδιος για την πληρωμή των ανεξόφλητων απαιτήσεων των μισθωτών είναι εκείνος του κράτους μέλους, στο έδαφος του οποίου ασκούν ή ασκούσαν συνήθως την εργασία τους (άρθρο 9 παράγραφος 1). Στην απόφαση που εξέδωσε στην υπόθεση C-310/07⁹, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έκρινε ότι, προκειμένου να θεωρηθεί ότι μια επιχείρηση εγκατεστημένη σε κράτος μέλος ασκεί δραστηριότητες στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, η επιχείρηση αυτή πρέπει να διαθέτει στο τελευταίο αυτό κράτος μέλος μόνιμη οικονομική παρουσία, χαρακτηριζόμενη από την ύπαρξη ανθρώπινων πόρων που της επιτρέπουν να φέρει εις πέρας δραστηριότητες εντός αυτού, αλλά δεν είναι αναγκαίο να διαθέτει υποκατάστημα ή μόνιμη εγκατάσταση στο άλλο αυτό κράτος.

⁸ COM (95) 164 της 12ης Ιουνίου 1995.

⁹ Απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Οκτωβρίου 2008. Svenska staten κατά Anders Holmqvist.

Η Επιτροπή επισημαίνει (βλ. πίνακα 4 στο παράρτημα) ότι κατά την περίοδο 2006-2008 υπήρξαν 239 υποθέσεις κατά τις οποίες οργανισμός εγγύησης σε ένα κράτος μέλος κατέβαλε πληρωμές σε εργαζομένους αφερέγγυας επιχείρησης σε άλλο κράτος μέλος. Ο αριθμός των μισθωτών που αφορούσαν οι υποθέσεις αυτές ανέρχεται σε 1 158, τα δε ποσά που καταβλήθηκαν ανέρχονται σε 10,8 εκατ. ευρώ.

Η Επιτροπή βοηθά τα κράτη μέλη να καταρτίσουν τυποποιημένο έντυπο το οποίο μπορεί να χρησιμοποιείται για την ανταλλαγή πληροφοριών. Η κατάρτιση του εντύπου αυτού θα ολοκληρωθεί προσεχώς, γεγονός που θα διευκολύνει την εφαρμογή του άρθρου 10 παράγραφος 1 της οδηγίας.

Εξάλλου, η Επιτροπή δημοσιοποιεί και επικαιροποιεί τακτικά τα στοιχεία επικοινωνίας των αρμόδιων δημόσιων διοικήσεων και/ή οργανισμών εγγύησης στην ιστοσελίδα της

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=706&langId=en&intPageId=198>

σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 2 της οδηγίας.

5. ΠΗΤΡΑ ΜΗ ΟΠΙΣΘΟΔΡΟΜΗΣΗΣ (ΑΡΘΡΟ 11 ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΛΑΦΙΟ)

Η Επιτροπή δεν διαπίστωσε περιπτώσεις κατά τις οποίες η εφαρμογή της οδηγίας προκάλεσε οπισθοδρόμηση σε σχέση με την κατάσταση που υφίστατο στα κράτη μέλη κατά την ημερομηνία θέσπισης της οδηγίας ή σχετικά με το γενικό επίπεδο προστασίας των μισθωτών σε περιπτώσεις αφερεγγυότητας του εργοδότη. Αντιθέτως, η εφαρμογή της οδηγίας ενίσχυσε την προστασία των μισθωτών δεδομένου ότι επέβαλε τη σύσταση οργανισμών εγγύησης στα κράτη μέλη τα οποία δεν είχαν τέτοιους οργανισμούς.

6. Η ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΜΙΣΘΩΤΟΥ-ΜΕΤΟΧΟΥ (ΑΡΘΡΟ 12 ΣΤΟΙΧΕΙΟ Γ))

Η οδηγία προβλέπει ότι τα κράτη μέλη έχουν την ευχέρεια να αρνούνται ή να περιορίζουν την παροχή προστασίας όταν ο μισθωτός κατέχει, μόνος ή από κοινού με τους εγγυτέρους συγγενείς του, ένα ουσιώδες μέρος της οικείας επιχείρησης και ασκεί σημαντική επιρροή στις δραστηριότητές της.

Αρκετά κράτη μέλη (η Τσεχική Δημοκρατία, η Δανία, η Γερμανία, η Ελλάδα, η Κύπρος, η Λετονία, η Μάλτα, οι Κάτω Χώρες, η Αυστρία, η Σλοβενία και η Σουηδία) έκαναν χρήση αυτής της δυνατότητας. Σε άλλα κράτη μέλη (Ισπανία, Ιρλανδία, Φιλανδία), η άρνηση προστασίας των προσώπων αυτών γίνεται εμμέσως, μέσω του ορισμού του «μισθωτού», δηλ. τα πρόσωπα που κατέχουν, μόνος ή από κοινού με τους εγγυτέρους συγγενείς τους, ένα μέρος της οικείας επιχείρησης και ασκούν σημαντική επιρροή στις δραστηριότητές της δεν θεωρούνται «μισθωτοί». Στη Βουλγαρία, αρκεί ο μισθωτός να είναι εταίρος ή μέλος του διαχειριστικού οργάνου της επιχείρησης προκειμένου να εξαιρεθεί της προστασίας. Δεδομένου ότι δεν υπάρχει απαίτηση, αφενός, να είναι ουσιώδης η κατοχή μέρους της επιχείρησης, και, αφετέρου, οι μισθωτοί να ασκούν σημαντική επιρροή στις δραστηριότητές της, η ρύθμιση της Βουλγαρίας δεν φαίνεται σύμφωνη με την οδηγία. Τα υπόλοιπα κράτη μέλη (το Βέλγιο, η Εσθονία, η Γαλλία, η Ιταλία, η Λιθουανία, το Λουξεμβούργο, η Ουγγαρία, η Πολωνία, η Πορτογαλία, η Ρουμανία, η Σλοβακία και το Ηνωμένο Βασίλειο) δεν έχουν κάνει χρήση αυτής της δυνατότητας.

7. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Στις αρχές του 2010, η Επιτροπή υπέβαλε ερωτηματολόγιο στα κράτη μέλη προκειμένου να συλλέξει δεδομένα σχετικά με τον αριθμό των υποθέσεων αφερεγγυότητας που εξέτασαν οι εθνικοί οργανισμοί εγγύησης, καθώς και με τον αριθμό των εργαζομένων που αφορούν οι εν λόγω υποθέσεις και τα ποσά που καταβλήθηκαν σε αυτούς (βλ. πίνακες 1, 2 και 3 στο παράρτημα)¹⁰.

Κατά την περίοδο 2006-2009, οι εθνικοί οργανισμοί εγγύησης παρενέβησαν σε περισσότερες από 420.000 υποθέσεις αφερεγγυότητας (βλ. πίνακα 1 στο παράρτημα). Κατά την ίδια περίοδο, πληρωμές λόγω αφερεγγυότητας των εργοδοτών καταβλήθηκαν από τους οργανισμούς εγγύησης σε 3,4 εκατομμύρια εργαζομένους (βλ. πίνακα 2 στο παράρτημα). Επιπλέον, οι οργανισμοί εγγύησης κατέβαλαν στους εργαζομένους αυτούς 17,7 δισ. ευρώ (βλ. πίνακα 3 στο παράρτημα). Ο μέσος αριθμός εργαζομένων ανά υπόθεση κατά την περίοδο 2006-2009 ανερχόταν σε οκτώ, ενώ το μέσο ποσό που καταβλήθηκε σε κάθε εργαζόμενο από τους εθνικούς οργανισμούς εγγύησης ανήλθε σε 5.187 ευρώ.

Η Επιτροπή επισημαίνει τη σημαντική αύξηση του αριθμού των υποθέσεων μεταξύ των ετών 2008 και 2009 (+19%), ιδίως δε του αριθμού των εργαζομένων (+61%) και των ποσών που καταβλήθηκαν (+72%), αύξηση η οποία μπορεί να αποδοθεί στην οικονομική κρίση. Το μέσο μέγεθος των επιχειρήσεων που κατέστησαν αφερέγγυες το 2009 αυξήθηκε επίσης (από 7,4 εργαζομένους ανά υπόθεση το 2008 σε 10,0 εργαζομένους ανά υπόθεση του 2009, δηλ. παρουσίασε αύξηση κατά 35%). Αυξήθηκε επίσης το ποσό των μη καταβληθεισών αποδοχών (από 5.059 ευρώ ανά εργαζόμενο το 2008 σε 5.409 ευρώ ανά εργαζόμενο το 2009, παρουσίασε δηλ. αύξηση κατά 7%).

Παρόλο που η Γερμανία είναι το κράτος μέλος με τον μεγαλύτερο αριθμό υποθέσεων (146.673 κατά την περίοδο 2006-2009), η Γαλλία εμφανίζει τον μεγαλύτερο αριθμό εργαζομένων (953.887 κατά την περίοδο 2006-2009) και τα μεγαλύτερα ποσά που καταβλήθηκαν (6,4 δισ. ευρώ).

8. ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

Οι επτά ομοσπονδίες της Συνομοσπονδίας Ευρωπαϊκών Επιχειρήσεων (BusinessEurope) που υπέβαλαν παρατηρήσεις, καθώς και η Ευρωπαϊκή Ένωση Βιοτεχνικών και Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (UEAPME) θεωρούν ότι η οδηγία επέτυχε τον στόχο της να εξασφαλίσει ένα ελάχιστο επίπεδο προστασίας των μισθωτών σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη τους και ότι τα ανώτατα όρια που προβλέπονται στο άρθρο 4 παράγραφος 3 είναι κοινωνικώς συμβατά με τον κοινωνικό στόχο της οδηγίας.

Η Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Συνδικάτων (ETUC) θεωρεί την οδηγία 2008/94/EK ως ένα απαραίτητο όργανο του δικαίου της Ένωσης, το οποίο παρέχει ελάχιστη προστασία στους εργαζομένους ανά την Ευρώπη. Ωστόσο, ανησυχεί έντονα για τα χαμηλά ανώτατα όρια και τα πολύ περιορισμένα χρονικά περιθώρια που έχουν θέσει τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της δυνατότητας που προβλέπεται στο άρθρο 4

¹⁰ Η Ιταλία και το Λουξεμβούργο δεν απάντησαν στο ερωτηματολόγιο.

παράγραφος 2 και παράγραφος 3. Η ETUC αναφέρει ότι σημαντικός αριθμός μελών της στα κράτη μέλη έχει εκφράσει έντονες ανησυχίες για το γεγονός ότι οι μη καταβληθείσες αμοιβές μεγάλου αριθμού εργαζομένων υπερβαίνουν τα όρια που προβλέπει η εθνική νομοθεσία. Εξάλλου, η ETUC υπογραμμίζει ότι η διατύπωση ιδίως του άρθρου 4 παράγραφος 2 και παράγραφος 3 είναι ιδιαίτερα ασαφής και παρέχει σε μεγάλο βαθμό στα κράτη μέλη τη διακριτική ευχέρεια να αποδυναμώσουν σημαντικά τις υποχρεώσεις που υπέχουν δυνάμει της οδηγίας. Για τους λόγους αυτούς, η ETUC θεωρεί ότι πρέπει να προβλεφθεί η αναθεώρηση των διατάξεων αυτών. Ένα άλλο προβληματικό ζήτημα για την ETUC αφορά το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας, ιδίως την ερμηνεία του όρου «ανεξόφλητη απαίτηση», δεδομένου ότι ορισμένα κράτη μέλη ερμηνεύουν υπό τη στενή έννοια τον όρο «αμοιβή» (π.χ. χωρίς να περιλαμβάνουν την αποζημίωση λόγω απόλυσης, τα επιδόματα, τους διακανονισμούς απόδοσης εξόδων κ.λπ.). Το στοιχείο αυτό, αναφέρει η ETUC, μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη μη ικανοποίηση σημαντικών απαιτήσεων.

9. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Περισσότερο από 30 χρόνια από την έκδοση της αρχικής οδηγίας του 1980, η Επιτροπή θεωρεί ότι η οδηγία αυτή παραμένει καθοριστικής σημασίας για την εξασφάλιση ενός ελάχιστου βαθμού προστασίας των δικαιωμάτων των εργαζομένων στην εσωτερική αγορά. Τα κράτη μέλη υποχρεώθηκαν να συστήσουν οργανισμούς εγγύησης, οι οποίοι παρεμβαίνουν σε υποθέσεις αφερεγγυότητας για να καλύπτουν τις ανεξόφλητες απαιτήσεις μισθωτών. Τα 3,4 εκατομμύρια εργαζομένων που ωφελήθηκαν από το δίκτυ ασφαλείας το οποίο προσέφεραν οι παρεμβάσεις των οργανισμών εγγύησης κατά την τελευταία τετραετία, και δη σε καιρούς οικονομικής κρίσης, αποτελούν απόδειξη της χρησιμότητάς του. Με την αναθεώρηση του 2002 αποσαφηνίσθηκαν οι νομικές συνέπειες των διασυνοριακών περιπτώσεων και προσαρμόστηκαν οι διατάξεις της οδηγίας ώστε να ληφθούν υπόψη οι αλλαγές στο πτωχευτικό δίκαιο των κρατών μελών, γεγονός που αύξησε την ασφάλεια δικαίου.

Από την ανωτέρω ανάλυση προκύπτει ότι, εν γένει, οι διατάξεις για τις οποίες ισχύει η υποχρέωση υποβολής εκθέσεων εφαρμόστηκαν και εκτελέστηκαν σωστά. Εξακολουθούν να υπάρχουν, ωστόσο, ορισμένοι τομείς που γεννούν ανησυχίες, τις οποίες η Επιτροπή προτίθεται να αντιμετωπίσει με τα κατάλληλα μέσα, συμπεριλαμβανομένης, εάν χρειάζεται, της κίνησης διαδικασιών επί παραβάσει.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί τη λειτουργία της οδηγίας, λαμβάνοντας υπόψη τις νεότερες εξελίξεις στους τομείς του εργατικού και του πτωχευτικού δικαίου προκειμένου να εξασφαλίσει την ικανοποιητική επίτευξη του στόχου της οδηγίας.

ΤΕΧΝΙΚΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πίνακας 1: Αριθμός υποθέσεων κατά τις οποίες ζητήθηκε η παρέμβαση του οργανισμού εγγύησης

	2006	2007	2008	2009	Σύνολο 2006-2009
Βέλγιο	4.256	3.744	3.967	4.174	16141
Βουλγαρία		6	3	9	18
Τσεχική Δημοκρατία	449	382	386	750	1967
Δανία	1.221	1.091	1.847	3.167	7326
Γερμανία	38.133	38.711	35.447	34.382	146673
Εσθονία	131	94	176	491	892
Ιρλανδία	167	194	287	671	1319
Ελλάδα	-	-	-	-	-
Ισπανία	12.431	12.654	13.229	16.466	54780
Γαλλία	19.655	19.577	24.046	27.113	90391
Ιταλία					
Κύπρος	7	5	1	2	15
Λετονία	95	60	84	138	377
Λιθουανία	379	293	300	340	1312
Λουξεμβούργο					
Ουγγαρία	1.273	1.235	1.419	2.222	6149
Μάλτα	0	1	0	1	2
Κάτω Χώρες	3.796	2.392	2.580	4.641	13409
Αυστρία	4.036	3.508	3.563	4.036	15143
Πολωνία	635	631	338	401	2005
Πορτογαλία	583	795	1.216	2.889	5483
Ρουμανία		4	22	47	73
Σλοβενία	92	88	76	108	364
Τσεχική Δημοκρατία	80	58	62	174	374
Φιλανδία	2.167	2.098	2.243	2.965	9473
Σουηδία	2.200	1.900	2.400	3.300	9800
Ηνωμένο	9.369	8.036	7.593	12.135	37133

Βασίλειο					
ΕΕ 27	101.155	97.557	101.285	120.622	420619

Πίνακας 2: Αριθμός μισθωτών των οποίων οι ανεξόφλητες απαιτήσεις πληρώθηκαν στο σύνολο τους ή εν μέρει από τον οργανισμό εγγύησης

	2006	2007	2008	2009	Σύνολο 2006-2009
Βέλγιο	19.104	16.628	17.414	18.922	72068
Βουλγαρία		45	20	433	498
Τσεχική Δημοκρατία	7.549	6.888	5.055	19.451	38943
Δανία	9.886	10.244	19.328	34.694	74152
Γερμανία	189.695	167.593	173.004	304.719	835011
Εσθονία	1.256	1.158	2.292	6.661	11367
Ιρλανδία	4.687	6.609	9.704	20.172	41172
Ελλάδα	758	284	432	148	1622
Ισπανία	57.738	56.382	63.994	99.071	277185
Γαλλία	220.812	208.233	235.062	289.780	953887
Ιταλία					0
Κύπρος	48	16	2	63	129
Λετονία	2.598	928	1.029	2.015	6570
Λιθουανία	11.140	5.794	6.894	8.110	31938
Λουξεμβούργο					0
Ουγγαρία	21.319	15.888	12.665	28.664	78536
Μάλτα	0	32	0	17	49
Κάτω Χώρες	30.729	21.554	27.890	59.243	139416
Αυστρία	34.521	30.986	28.219	36.191	129917
Πολωνία	20.321	17.151	20.319	35.674	93465
Πορτογαλία	9.530	12.220	14.120	18.263	54133
Ρουμανία		618	2.578	2.353	5549
Σλοβενία	1.276	430	448	6.259	8413
Τσεχική Δημοκρατία	2.604	2.821	4.308	8.114	17847
Φιλανδία	6.022	5.021	7.714	9.253	28010

Σουηδία	17.100	14.000	19.100	29.100	79300
Ηνωμένο Βασίλειο	92.516	86.006	76.416	164.083	419021
ΕΕ 27	761.209	687.529	748.007	1.201.453	3398198

Πίνακας 3: Ποσά που κατέβαλε ο οργανισμός εγγύησης (σε ευρώ)

	2006	2007	2008	2009	Σύνολο 2006-2009
Βέλγιο	132.410.251	110.682.560	122.806.878	151.927.588	517.827.277
Βουλγαρία	-	14.265	5.115	232.022	251.402
Τσεχική Δημοκρατία	6.477.066	7.060.182	6.026.217	31.928.617	51.492.081
Δανία	28.287.595	36.372.910	89.592.275	157.395.719	311.648.498
Γερμανία	983.495.381	849.977.920	822.226.706	1.755.302.560	4.411.002.567
Εσθονία	954.629	1.476.662	4.329.696	13.492.496	20.253.484
Ιρλανδία	4.308.000	5.727.000	10.068.000	19.958.000	40.061.000
Ελλάδα	2.130.303	496.418	986.256	311.315	3.924.292
Ισπανία	269.549.468	327.130.512	359.752.446	643.538.235	1.599.970.661
Γαλλία	1.458.000.000	1.400.000.000	1.463.000.000	2.117.000.000	6.438.000.000
Ιταλία					
Κύπρος	96.147	7.803	1.910	14.554	120.414
Λετονία	1.937.982	821.591	1.850.184	2.724.831	7.334.587
Λιθουανία	6.835.032	3.880.908	5.271.084	6.545.412	22.532.437
Λουξεμβούργο					
Ουγγαρία	21.360.781	16.841.854	18.043.815	32.734.634	88.981.085
Μάλτα	0	35.816	0	22.062	57.878
Κάτω Χώρες	205.314.711	141.211.281	174.557.007	398.691.488	919.774.487
Αυστρία	184.854.654	208.047.412	208.055.837	277.579.642	878.537.545
Πολωνία	18.203.753	21.036.816	27.170.354	43.977.262	110.388.185
Πορτογαλία	40.198.540	52.988.075	70.475.958	80.900.936	244.563.509
Ρουμανία	-	431.282	1.067.814	1.168.956	2.668.052
Σλοβενία	2.163.308	744.805	849.295	13.321.203	17.078.611
Τσεχική Δημοκρατία	2.570.000	2.304.056	5.111.233	9.872.000	19.857.289

Φιλανδία	18.930.558	16.447.990	24.135.752	35.396.292	94.910.592
Σουηδία	101.854.253	90.453.076	101.734.753	224.435.216	518.477.298
Ηνωμένο Βασίλειο	415.375.589	245.454.000	267.021.651	479.967.226	1.407.818.465
ΕΕ 27	3.905.308.001	3.539.645.194	3.784.140.235	6.498.438.266	17.727.531.696

Πίνακας 4: Παρεμβάσεις του οργανισμού εγγύησης κατά την περίοδο 2006-2008 υπέρ μισθωτών, κατά του εργοδότη των οποίων έχει ζητηθεί σε άλλο κράτος μέλος η κίνηση διαδικασίας αφερεγγυότητας

	αριθμός διασυννοριακών υποθέσεων αφερεγγυότητας ανά Οργανισμό εγγύησης	Αριθμός σχετικών μισθωτών	καταβληθέντα ποσά (σε ευρώ)
Βέλγιο	48	156	2.093.600
Βουλγαρία	0	0	0
Τσεχική Δημοκρατία			
Δανία	2	2	19.119
Γερμανία	26	188	400.850
Εσθονία			
Ιρλανδία	22	43	139.949
Ελλάδα	0	0	0
Ισπανία	0	0	0
Γαλλία	39	163	2.513.154
Ιταλία	6	6	156.458
Κύπρος			
Λετονία	0	0	0
Λιθουανία	0	0	0
Λουξεμβούργο	1	29	129.368
Ουγγαρία	0	0	0
Μάλτα	0	0	0
Κάτω Χώρες	δεν υπάρχουν δεδομένα διότι ο ολλανδικός Οργανισμός εγγύησης δεν καταχώρισε χωριστά τις διασυννοριακές υποθέσεις		
Αυστρία	59	214	1.346.751
Πολωνία	0	0	0
Πορτογαλία	1	17	111.172
Ρουμανία	0	0	0

Σλοβενία	1	3	3.855
Τσεχική Δημοκρατία	0	0	0
Φιλανδία	15	69	434.253
Σουηδία	13	259	3.415.180
Ηνωμένο Βασίλειο	6	9	65.214
ΕΕ 27	239	1.158	10.828.924